

УДК 378

І. Вовк

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ПЕДАГОГІЧНА І ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Педагогічна діяльність викладача вищої школи не може залишатися незмінною. А процес удосконалення педагогічної кваліфікації є ефективним, якщо зміст його узгоджується з новим змістом і новими закономірностями навчально-виховного процесу. Наукові ідеї впливають на практичну діяльність постійно, безперервно. Система «педагогічна наука - практика» функціонує тоді, коли викладач достатньо орієнтується в дидактиці, теорії виховання, педагогічній психології, досконало розбирається в питаннях методики викладання предмета, пов'язує теоретичні знання з рекомендаціями нормативних матеріалів. За останнє десятиліття педагогічна наука збагатилася значними дослідженнями у галузі дидактики. Сформульовано сучасні вимоги щодо виховного, наукового й методичного аспектів практичних занять, їх структури, визначено місце і роль викладача в навчальному процесі згідно з Болонською системою. Новим змістом поповнились загальнодидактичні принципи педагогіки. Застосування досягнень педагогічної науки — необхідний фактор зростання педагогічної майстерності викладача іноземної мови, одне з найважливіших завдань методичної роботи у вищій школі. Знаючи психологічні закономірності сприймання і засвоєння навчального матеріалу, викладач іноземної мови свідомо й цілеспрямовано застосовує їх для формування потрібних знань, умінь і навичок. У процесі навчання мови потрібно враховувати специфіку навчальної уваги студентів, особливості процесів сприймання механічного і смислового запам'ятовування, їх вольові зусилля для подолання внутрішніх і зовнішніх навчальних перешкод, а також дбати про зорове, слухове і слухо-зорове сприймання як психологічні стимулятори активізації розумової діяльності студентів. Без обізнаності із закономірностями процесу формування пізнавальної активності і самостійності учнів, з їхніми інтересами, потребами і мотивами навчання, як і без знання принципів алгоритмізації, проблемного і диференційованого навчання, неможливо успішно керувати навчальним процесом, формувати навички усної іншомовної діяльності, самостійної роботи з підручником.

Викладач іноземної мови повинен цікавитись сучасними дослідженнями в галузі загальної психології, педагогічної і вікової психології, психології мовлення, зокрема працями П. Я. Гальперіна, В. В. Давидова, Н. Ф. Талізінної з питань керування психічною діяльністю студента на орієнтаційній основі, О.І. Раєва з проблем ритмічних і евристичних процесів і оволодіння певною системою прийомів розумової праці. Ряд досліджень висвітлюють нові підходи до психологічних проблем навчання, і ознайомлення з ними сприятиме підвищенню педагогічної майстерності викладача.

Отже, педагогічна ерудиція викладача вищої школи — це не тільки широке коло знань з дидактики, теорії виховання, психології, а й обізнаність із законами і формами мислення, застосування яких привчає студентів виконувати навчальні операції логічно, правильно, економно. Маючи педагогічну ерудицію, викладач іноземної мови грамотно підходить до аналізу змісту програм і навчальних комплексів, методично правильно будує заняття, педагогічно і методично обгрунтовано виявляє і використовує міжпредметні зв'язки, цілеспрямовано впливає на пізнавальну активність студентів, співвідносить вимоги загальної педагогіки і методики навчання іноземних мов з власним досвідом.